

**A' ROMAI TSASZARIES AP. KIRALYI FELSEG
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL**

Indult BÉTSBŐL Kedden 3. Apriliusban 1792.

A' mi F. Királyunk, és F. Palatinusunk, igen friss egészségben majd mindennap edgyütt lovalognak, kotsiznak, és vadásznak. — A' mit már egyszer irtunk vala, hogy a' Tsászári választásra menendő Királyi Küldötje F. Királyunknak Uralkodó H. *Eszterházy* Antal fogna lenni, már bizonyosnak tartatik, sőt a' múlt héten a' Sz. *István* nagy Keresztes Rendjével is ő Hertzességé meg tisztelteték. — — Megint Bétsben van a' *Halál!* 's mit tsinál? Ez az *Apellations Forumon* is az *execution*, nem az *apellácion* kezdé a' dolgot. — A' múlt héten Péntekre virradolag minden kotzogtatás nélkül bé menvén, az *Austriai Apellations Táblára* — nagy vakmérőség! — Ennek első Préfessét G. *Tzintzendorf*, és V. Préfessét B. *Kiennmayer* Urakat ugyan azon egy időben

időben fosztá meg életektől. Meg-mutatá, hogy a' halandó Természetnek tsak ő egyedül azon szomorú emlékezetű *Despotája*, a' ki ellen senkinek sem lehet apellálni. — Erdélyben a' *Doboka Vgyei Perceptor Korda László* Urtól is a' múlt hónapban örökös számot vett a' Halál. Ezen *Kiss Gozsán* földjeforma Országotskában, már egy darab időtől fogva veszedelmes himlők járnak, mellyek nem tsak az édes Atyák' és Anyáknak, sőt a' szerelmes Mátkáknak is karjaik között kezdtek az ő Kedveléseiket végképpen ki ragadozni. —

A' Bétsben volt Frantzia Követ *Noalles* Ur itt hagyta Bétset. Vissza hívó Levelet vett vala a' napokban *Párisból*, de más Ministerek szomorú példán akarván tanulni, nem megyen vissza *Párisba*, hanem *Helvétziában* fog meg-maradni, és magános Polgári életet élni. Ezen Követ Ur mozgó jószágait el-adta, és 30 személyből álló Tselédjeit a' maga szolgálatjából el-botsátotta.

Mártz. 15 dikén az iratik *Szemlinből*, hogy midőn a' *Belgrádi Basa* F. II dik *Leopold* váratlan haláláról tudósítást vett volna, tsak nem el-ájult ijedtében — és még a' *Mahumed* fiai is közönséges édes Attyoknak nevezik II dik *Leopoldat*. — 13 dikban a' Rátzok és Görögök itten harangozni kezdettenek, és 8 napokig tartó Misét (imádságot) tartottanak ezen meg-holt Fejedelemért.

Minden felől ugy tudósittatunk, hogy a' Magyar Orzági *Fő-Ispányok* lietnek a' magok Várme-gyéjekbe; és már némelly N. V-gyék el is kezdték a' magok közönséges Gyüleaseiket tartani, mellyben a' *Diétéről* szóló Királlyi Levél fel-olvastatván, minden V gye ki-fogja a' maga küldendő Tagjait nevezni.

A' gabonának árráról

Bétsben, Mártz. 19 dikétől fogva 24-dikig, egy *Posonyi* mérő búza költ 44 — 62 garason. A' rozs-nak Pos. mérője 27 — 32 gar. Az árpáé 26 — 30 gar. A' zabé 18 — 22 gar.

Posonyban Mártziusnak 19 dikétől fogva 26-dikig. A' tiszta búzának Pos. mérője 48 — 50 gar. A'

A' közönséges és kevert búzáé 43 — 45. A' rozsé 19 — 20 gar. Az árpáé 16 — 17 gar. A' zabé 13 — 14 gar.

Pesten Mártz. 10-dikétől fogva 18 dikig. A' búza mérője 32 — 35 gar. A' rozsé 10 — 12 gar. Az árpáé 9 — 12 gar. A' zabé 7 — 9 gar. *Temesváron.* Mártz. 5-dikétől fogva 9 dikig. A' búza mérője 15 — 17 gar. A' rozsé 7 — 9 gar. Az árpáé 5 — 6 gar. A' zabé 3 és fél — 4 gar.

Lembergben Mártz. 3-dikától fogva 8-dikáig. A' búza mérője 24 — 25 gar. A' rozsé 14 — 15 gar. Az árpáé 13 — 14 gar. A' zabé 7 — 8. gar.

Az el-erőtlenedett (deficiens) Papokra nézve e' következendő Udvari Dekretom küldtetett a' múlt hónap' 15 dikén minden Kormányfzékhez.

1.) Az erőtlenné lett Pap nem folytatik-meg jövedelmétől, hanem Adminisztrátor rendeltetik melléje, a' ki' a' Plébános nevében fogja a' Papi kötelességet egészfzen folytatni, 's azzal a' jövedelmet is olztani tartozik a' következendő képpen

2.) A' Plébánosnak élelmére, mint *Portio congrua* 300 for. kell maradni, bé-kell azonban a' Plébánia jövedelmének más 300 for. is hozni az *Adminisztrátor* részére. e' szerint

3.) Tsak ott' lehet *Adminisztrátort* rendelni, a' hol mind ennek, mind a' Plébánosnak 300 for. jut-hat, 's azért az el-erőtlenedett Papokhoz az ő ká-rokkal nem Adminisztrátort, hanem tsak egy segítő Lelki Pásztorot kell rendelni, a' kinek a' fizetése a' *Religionalis Fundusból* tellyen ki.

4.) Az el-erőtlenedett helybéli Káplánok, és segítő Lelki Pásztorok tsak 200 forintot kapnak élel-mekre.

A' Plébánosoknak el-erőtlenedését egészfzen az 1788-dik eszt. Decemb. 26-dikán költ Királyi Parantsolat szerint kell meg-itélni, ne hogy a' Lelki Pásztorok időnek előtte meg-folytattassanak jövedelmeiktől, 's a' *Religionalis Fundusnak* terhe nevedjen szükségtelenül.

Azok a' hivatalok, mellyektől az el-erőtlenedés meg-ítélése függ, ugy mint a' Kerületi Megyék (*Kreis Amt*) Püspöki Consistoriumok, és Esperestek arra nézzenek

5.) Hogy a' Papi hivatalra egészszen, és félig el-erőtlenedettek között különbséget tegyenek. Az olyanokat, kik csak némellykori 's nem szüntelen tartó erőtelenségeket szenvednek, és teak némelly terhesebb szolgálatokra elégtelenek, nem kell egészszen alkalmatlanoknak tartani, minthogy más helyen, a' hol kevesebb foglalatosságai, és nem olly terhesek, a' hol több Papok laknak, még szolgálhatnának. Mivel pedig az Orvosi bizonyságok az 1785-ben Julius' 6-dikán költ Rendelés szerint csak akkor lehetnek a' Penzió meg-nyerésére fogantatosak, midőn azok a' Pappnak erőtlenségét bizonyítják, azért

6.) Nem lehet egészszen a' Papok tettzésére bizni a' hivataljokról való lemondást, hanem meg kell vizsgálni, hogy helyes é az Orvosnak bizony-sága vagy sem? ha helytelen találna lenni, ugy az Orvosnak meg tiltatik az ő tudományának további gyakorlása, a' Papot ellenben a' ki Penziót kért (újra hivataljába kell küldeni.

7.) A' félig el-erőtlenedett Papokat egy helyből más helyre kell rendelni szolgálatra. E' szerint azok a' kik Hivataljoknak csak némelly terhesebb részeit nem végezhetik, oda mehetnek a' hol több Papok is vagynak, 's a' hivatalt egymás között fel oszthatják, ugy mindazáltal, hogy az egy helyből más helyre vitetett Pappnak mindég megmaradjon az a' Plébánusi, Kápláni, avagy *Cooperatori* tulajdonsága, mellyel ez előtt birt

8.) Ha az olly Plébánus, a' kinek segítő-társanintsen, azt azonban a' maga jövedelméből tarthatna, el-erőtlenedik, és más helyre nem vitettethetik, Társat kell néki adni; ha ellenben az el-erőtlenedett Pap a' segítő Társat a' maga jövedelméből nem tarthatná, más helyre ne vitettethetne ugy a' *Religionalis Fundus*ból kell azt ki-pótolni, a' mit

a' mit a' Plébánus a' magáéból, a' 300 for. tot magának tartván, nem fizethetne.

9.) Kötelelségek a' Kormányshékeknek az, hogy mind a' *Deficiensok* Pensioját, mind az azokhoz rendelt segítő Társak' fizetését, ha annak a' Religio Fundusából kell ki telni, az Udvartól kérjék.

Végtére az el-erőtlenedett Papok mellé rendelt segítő Társakat bizonyosokká kell arról tenni, hogy érdemeikhez képest különös tekintet lesz az akkor réájok, midőn oda, a' hol szolgálnak, Plébánus fog rendeltetni, szinte ugy más üresen maradt Plébániáknak a' ki adásakor is.

Külső Országokat illető Tudósítások.

Portugallia. — Hogy a' Portugalliai Királyné a' maga meg-tébojodását a' szüntelenül való imátságból kapta legyen, már ez nem ujjság: hanem csak azt jegyezhetjük-meg a' Bétsi Udvari Ujjságból ezen nyavajáról hogy valamint minden más okos Orvasok, ugy a' *Lisbonai* Orvasi Tanács-is ezen nyavajának okát jól meg-visgálván, e' következő 4 igazságokat tanálta a' nyavaja okának természetével meg-egyezőnek lenni. — 1-ben) Hogy ha a' Királyné meg-gyógyulna, így a' maga egészségét tökéletesen vissza fogná nyerni. — — 2-szor) Hogy egy hamarjában meg nem gyógyulhatna. — 3-szor) Többé a' Státus bajaival nem foglalatoskodhatnék, és — 4-szer) Hogy nagyobb meg-tébojodása nélkül ezzel most sem bajoskodhatnék.

Frantzia Ország. — A' Mártz. 3-dikán tartott ülésében a' Nemzeti-gyűlésnek, a' *Rénus* mellyéki Depártmánokban tanáltató Protestans Papoknak ügye vétettetett-fel, és hogy ezeknek szegénységét a' Nemzet jobbatska lábra állítsa, azt a' Belső Minister minden ki gondolható indító okokkal sürgette a' Gyűlésben. Ezen Papok annyival inkább remélhetik a' mostani környülállások között nyomorúlt állapotjokból való ki-segittetéseket, mivel az egész

egész Frantzia Ministeriumban ezen egy Minister, ki őket oltalmazza, a' Nemzet előtt egyedül máig-is meg-tartotta a' maga hitelét.

A' Mártz. 17-dikén tartatott ülésben meg-határozatott, hogy az *Orléáni* fogságra vitetett Külső Ministernek *Delesjártnak*, 1789-nek 1-ső Májusától fogva a' külső Hatalmaságokkal folytatott minden levelezései meg-visgáltassanak, és a' N. Gyűlés elejébe tétessenek. — A' Ministeriumból ki-léptetett Ministerek helyébe már többire újjak tétettének. — Midőn a' Királynak új Testörző Serge Mártz. 16-dikán a' Polgári hitet le-tette volna, *Péthion*, a' Párisi Polgármester ilyen szavakból álló intő beszédet mondott-el előtte: — „

„ Uraim! — az Urak új kötelekségeket vesznek magokra, mellyek az Urak előtt kétség kívül szentek fognak lenni. Ha tiszteletet akarnak az Urak a' Királyhoz mutatni; tisztellyék a' Constitutziót. Ha a' Királyhoz engedelmeséggel akarnak viseltetni; legyenek engedelmesek a' Constitutzió-nak. Ha a' Királyhoz hivséget akarnak mutatni; legyenek hivesek a' Constitutzióhoz. A' Királynak csak azok lehetnek ellenségei, kik a' Nemzetet megbántják. A' Király boldogsága el-válthatatlan a' Közönségétől.

Midőn ezen Királyi Testörző Sereg hitének le-tétele után az Udvarban meg-jelent volna, elejébe ment a' Király, és előbb a' Párisi Örállóknak, kik az Udvar a' Revolutzio alatt eddig őrzötték, hivségeket meg-köszönvén, az után az új Királyi Testörzőkhöz fordult, és őket a' Constitutzióhoz való hivségre intette. — Ezek az új Testörzők fognak már ezentúl a' Királyi Kastély beiső részeiben szolgálatot tenni, a' külsőbb ajtókon pedig a' Párisi Nemzeti Örállók. Ezek hát csak még sem távoznak messze az Udvartól.

Melly sok veszedelmet szüllyön az Országnek némelly részeiben a' Fanatikuság, igen méltó panasz-

panaszát terjesztette ez iránt a' belső dolgokra ügyelő Minister, ugyan ekkor, a' N. Gyűlés elejébe. De még ez ellen nem tanáltatott semmi orvosság. — A' Nemzeti Gyűlés közönséges Dekretom által a' Párisi Klubhoz folyamodott az iránt, hogy ez valami tanátsot adjon, mi módon lehessen az Országnek rész szerint az *Afsignáták* által, rész szerint valami egyéb módon, költség dolgában, jobban boldogulni, mint eddig. (*Kluboknak* neveztetnek az olyan hazafiakból öszve állott és esküdt társaságok, melyeknek (*most csak Frantzia Országáról szolván*) a' Revoluzionak fenn tartása a' tzejllya. Ilyen együtt tanátskozó társaságok sokan vagynak, és külömbkülömb-féle neveket viselnek. A' Párisi társaság *Jákobiták Klubjának* neveztetik. Ez leg erősebb a' Világon, és ez a' Nagy-anya minden más Kluboknak.)

Frantzia Országban egy falutskában panaszolkodni kezd egy szegény meg nem esküdt Pap a' Parasztok előtt, hogy miért nem kedvellenék az ő szolgálatját, midőn ő arra éppen olyan alkalmas, mint más a' ki meg esküdött? — Hüm! — *felel egy okos Paraszt* — a' Léányok éppen olyan alkalmasok a' jóra: mint az aszszonyok: de nem minden olyan szabad nékiek, mint ezeknek.

A' *Lengyelek* az *Isteni Gondviselésnek* ditsőítésére egy templomot akarnak építeni, és ennek fundamentom kövét Májusnak 3-dikán akarják megvetni, u. m. a' mely napon nékiek az Isteni Gondviselés az ő ujj Constitutiojokat adta. A' Pápát-is arra akarják venni, hogy az ő Királynak nevét, a' ki nékiek ezen Constitutziot szerzette, tégye Májusnak 3 dikára, hogy valamikor az ő maradékjaik ezen napot az ujj Constitutioért meg-fogják szentelni, ugyan ekkor annak a' Királynak nevét is ditsőítsék, kik nékiek ezt a' napot az ujj Constituzionak szerzése által szentté tette. — *Varsoból* ezeket írják: — „Itt is vagyon egy *Kláb*, melynek Prézelse az itt múlató Frantzia Követ. — A' Lengyelek minden ő Diétájokon, mellyeket közelebb-

lebből az Országban Tartományokban szerte-széllyel tartottanak az ujj Constitutiohoz ki-mondhatatlan tüzzel viseltettek. A' *Kiowi* Vajdaságban a' Nemzet meg határozta, hogy minden kéménytől 18 Lengyel Garasok fizettségének azon templomnak fel-építésére, melly Varsovban az Isteni Gondviselésnek dicsőítésére a' 3 dik Májusban szereztetett Constitutioért fog fel-építtetni — Ugy emlittetik a' Lengyel Levelekben, mint igen nevezetes dolog, hogy a' Tartományokban közelebből tartatott Diétákon a' tanátskozó Lengyel Nemes Urak közzül egy-is meg nem részegedett, és árestomba nem záratott.

Melly Oriási lépésekkel liessen Lengyel Országban elé felé a' pallérozodás, egy jele annak a' többek között ezen rendelés is, melly egész Lengyel Országban a' napokban tétetek közönségessé: hogy minden Városokból és helységekben a' temető tzi-termek és a' templomokból a' Kripták a' mezőre tételsenek-ki, így szintén a' mézfárszékek-is a' Városoknak olyan helyeire, a' hol az embereknek a' magok kedvetlen illatjokkal ne ártsanak, és ne alkalmatlankodjanak. — Melly hasznos légyen ezen rendelések közzül mind a' kettő, tsak a' nem tudja, a' ki mind gondolkodó, mind szagló tehetségétől meg-folztatott.

Az *Orosz Császárné* olyan jelentést tétete ezen napokban az Anglus Udvarnál, hogy a' *Balticum* tengerre egy fel-készült *Orosz* és *Svéd* szövetséges hajós Sereg fogna nem sokára ki állani. Midőn az Anglus Udvarnak erre tett feleletét meg-halljuk, talám akkor többetskét tudunk arról is jövendőlni, hogy vallyon mi fog végre a' *Frantzia* ujj Constitutióból lenni.